

Nařízení Státní veterinární správy

Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Kraj Vysočina (dále jen KVSJ) jako správní orgán místně a věcně příslušný podle § 47 odst. 4 a § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ustanovením § 15 odst. 1, § 17 odst. 4 a § 54 odst. 1 a odst. 2 písm. a) veterinárního zákona nařizuje tato

mimořádná veterinární opatření

z důvodu výskytu a k zamezení šíření nebezpečné nákazy – varroázy včel v Kraji Vysočina

Mimořádná veterinární opatření se nařizují k zajištění ochrany chovů včel na území Kraje Vysočina. Vyšetřením zimní měli byla ve včelstvech u chovatelů v Kraji Vysočina zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroáza včel. Vzhledem k velkému počtu ohnisek ve všech okresech Kraje Vysočina je nutné posuzovat celé území Kraje Vysočina za plošně zamořené varroázou včel.

Čl. 1 Vymezení pojmů

Pro účel tohoto nařízení se rozumí:

- roztočem – samička roztoče *Varroa destructor*
- ohniskem nákazy - stanoviště s laboratorně zjištěným nálezem roztoče v průměrném počtu větším než 3 roztoči na včelstvo
- směsným vzorkem měli – veškerá měl nebo spad odebraný ze všech úlů z jednoho stanoviště včelstev
- ošetřením (léčebným nebo diagnostickým) - aplikace určeného přípravku
- přirozeným spadem roztočů – spad roztočů neovlivněný zásahem včelaře (např. léčbou)

Čl. 2 Ošetřování a vyšetřování včelstev

Chovatelům včel se ukládá:

(1) Pro letní období

- a) Sledovat u všech včelstev přirozený spad roztočů a výskyt roztočů na trubčím a dělničím plodu a na včelách.
- b) Při zjištění většího denního spadu roztočů než 3 ks na včelstvo nebo při vysokém napadení trubčího plodu provést ošetření pomocí odparných desek s kyselinou mravenčí (*Formidol*) a v případě potřeby toto ošetření opakovat.
- c) V případě, že při vyšetření zimní měli bylo více než 25 % stanovišť s průměrným nálezem větším než 3 ks roztočů na včelstvo, provést, po posledním vytočení medu, plošné letní ošetření všech včelstev na území ZO ČSV přípravkem *Gabon*.
- d) V případě, že bylo na stanovišti zjištěno vysoké napadení trubčího plodu nebo byli průměrný přirozený denní spad roztočů vyšší než 5 ks, provést, po posledním vytočení medu, plošné letní ošetření všech včelstev na tomto stanovišti přípravkem *Gabon*.
- e) U kočujících včelstev provést po 1. červnu a po každé změně stanoviště neprodleně ošetření přípravkem *Formidol*, pokud nedošlo k poslednímu vytočení medu, nebo přípravkem *Gabon* po posledním vytočení medu.
- f) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy provést ošetření přípravkem *Formidol* (v případě potřeby opakovaně) v nejbližším období, kdy denní teploty přesáhnou bez výkyvů 20 °C, nebo přípravky na bázi thymolu (*Apiguard*, *Thymovar*).

(2) Pro období podzim a zima

- a) Do 30. září vložit do všech úlů na celou plochu dna vyjímatelné a čistitelné podložky a zajistit úly tak, aby spad nemohli znehodnotit drobní savci a aby měl nemohly vynášet včely.
- b) V období od 10. října do 31. prosince zajistit trojí ošetření včelstev přípravkem *Varidol* 125 mg/ml v intervalech 14 - 21 dnů. Po každém ošetření se provede za 5 - 7 dnů důkladné očištění podložek s vyhodnocením spadu roztočů a jejich vrácení do úlů. Při třetím ošetření nesmí být ve včelstvech zavičkovaný plod. Při trvajícím silném spadu roztočů lze při třetím ošetření použít v oblastech, ve kterých nebyla prokázána rezistence roztočů na pyrethroidy, přípravek *M-1 AER* ve formě aerosolu, případně provést ještě čtvrté ošetření, nejpozději však do 10. ledna.
- c) V období 1. až 10. února provést odběr směšného vzorku měli a do 15. února jej předat prostřednictvím KVSJ do akreditované laboratoře k vyšetření na varroázu. Mezi posledním očištěním podložek a odběrem vzorku měli musí být minimálně 30 dnů. Měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 4 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethina tumida*.
- d) Seznámit se prokazatelně s výsledkem vyšetření zimní měli (např. u příslušné ZO ČSV nebo na KVSJ).

(3) Pro jarní období

- a) Provést nejpozději do 15. dubna ošetření včelstev (nátěr zavičkovaného plodu vodní emulzí přípravku *M-1 AER*, spojený s fumigací přípravkem *Varidol* 125 mg/ml) v případech, kdy vyšetření zimní měli bylo pozitivní (na stanovištích s průměrným nálezem více než 3 roztočů na jedno včelstvo).
- b) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy provést při ošetření namísto nátěru plodu dvě aplikace přípravku *Varidol* 125 mg/ml v intervalu 10 dnů,

doplněné případně ošetřením přípravkem *Formidol* v nejbližším období, kdy denní teploty přesáhnou bez výkyvů 20 °C, nebo přípravky na bázi thymolu (*Apiguard*, *Thymovar*).

Čl. 3

Přesuny včelstev, přesuny včelstev kočováním

- (1) Trvalé přemístění včelstev je povoleno do oblastí se stejnou nebo horší nakažovou situací, jestliže jde o přemístění mimo období nařízeného vyšetření nebo léčebného ošetření a včelstva byla prokazatelně ošetřena podle Čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení.
- (2) Přemísťování včelstev kočováním je povoleno do oblastí se stejnou nakažovou situací, jestliže jde o přemístění mimo období nařízeného vyšetření nebo léčebného ošetření a včelstva byla prokazatelně ošetřena podle Čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení.
- (3) Předpisy omezující přesuny z hlediska jiných nakaž včel nejsou tímto nařízením dotčeny.

Čl. 4

Další opatření

- (1) Nebudou-li nařízená vyšetření a ošetření ve stanovených termínech provedena, může KVSJ nařídit chovateli utracení včelstev.
- (2) Ošetření včelstev v období od 15. dubna do posledního vytočení medu je s výjimkou aplikace *Formidolu* zakázáno.
- (3) Roje neznámého původu a divoce žijící včelstva je zakázáno využívat k chovu a musí být utraceny.
- (4) Včely lze chovat pouze v úlech, které umožňují kdykoliv provést předepsaná ošetření a vyšetření.

Čl. 5

Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství

- (1) Do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v zimní měli a do výskytu tří roztočů včetně denního spadu za období 15. 7. – 15. 9. nemusí ekologický chovatel včel používat žádná léčiva.
- (2) Včelstva na stanovišti, u nichž v zimní měli byli zjištěni více než tři roztoči v průměru na jedno včelstvo, je nutné ošetřit přípravkem *Formidol* 40 ml (účinná látka kyselina mravenčí), případně jinými přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, pokud jejich použití bude v České republice schváleno nebo povoleno jejich klinické hodnocení Ústavem pro státní kontrolu biopreparátů a léčiv.
- (3) V době od 15. 7. do 15. 9. sleduje chovatel u všech včelstev v týdenních intervalech přirozený spad roztočů a při nálezů více než tří roztočů v průměru na jedno včelstvo léčí včelstva přípravky uvedenými v bodě 2 tohoto článku.
- (4) Ekologický chovatel každoročně obmění jednu třetinu používaných plástů a v okolí dohledává a odstraňuje včelstva divoce žijící.
- (5) Chemické přípravky k ošetření včelstev lze použít na základě nařízení KVS. Ta jejich použití může nařídit pouze při zvýšeném výskytu roztočů. Včelstva takto léčená se z produkce biomedu vyloučí.

Čl. 6

Monitoring varroázy

- (1) Chovatelé včel, kteří budou zajišťovat monitoring varroázy v rámci Kraje Vysočina, budou na tzv. monitorovacích stanovištích v období od 1. května do 30. června ve čtrnáctidenních intervalech a od 1. července do 30. září v týdenních intervalech provádět monitorovací pozorování.
- (2) Monitoring v tomto období se skládá z odečtu denního přirozeného spadu roztočů z upravené podložky nebo dna proti vynášení roztočů včelami a prohlídky trubčího plodu, který se provádí tak, že se nejméně na třech místech plodiště odvíčkuje dvacet trubčích buněk ve stadiu fialových očí, kukly se vyjmou a zhodnotí se dohromady množství dospělých samic, vývojových stadií, samečků i vajíček.
- (3) Za ohrožující stav vyžadující okamžitý zásah se považuje denní spad pěti a více roztočů a silné napadení trubčích kukel u více než poloviny prohlédnutých buněk u některého včelstva.
- (4) Na monitorovacích stanovištích, kde byl zjištěn ohrožující stav, provedou chovatelé včel neodkladně ošetření podle Čl. 2. odst. (1) písm. b) a tuto skutečnost oznámí na KVSJ.
- (5) Od 1. října do 31. prosince hlásí monitorovací pracoviště spad roztočů za 24 hodin po ošetření. Hlavní důraz se klade na výsledky u prvního podzimního ošetření. Stejně tak hlásí neobvyklý spad roztočů po všech ošetřeních včelstev v průběhu sezóny.
- (6) Výsledky monitoringu předávají monitorovací stanoviště do systému varroa monitoringu (www.varroamonitoring.cz).

Čl. 7

Poučení o nákaze

Varroáza je nebezpečná parazitární nákaza včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Nákaza se šíří zejména nakaženými včelami a trubci. Pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, způsobuje nákaza jeho úhyn. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavičkováného trubčího plodu nebo laboratorním vyšetřením spadu, měli a včel.

Čl. 8

Ostatní ustanovení

- (1) Dotčené obecní úřady uveřejní toto nařízení na úřední desce způsobem v obci obvyklým, ve smyslu ustanovení § 76 odst. 3 veterinárního zákona.
- (2) Porušení ustanovení tohoto nařízení bude považováno za porušení veterinárního zákona a bude potrestáno podle sankcí v něm uvedených.
- (3) Toto nařízení nabývá platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu.
- (4) Nařízení je každému přístupné na Krajské veterinární správě Státní veterinární správy pro Kraj Vysočina, na Krajském úřadě Kraje Vysočina a u všech obecních úřadů, jejichž území se týká.

Čl. 9 Sankce

Za nesplnění nebo porušení povinností vyplývajících z těchto mimořádných veterinárních opatření může správní orgán podle ustanovení § 71 nebo § 72 veterinárního zákona uložit pokutu až do výše:

- a) 50 000 Kč, jde-li o fyzickou osobu,
- b) 2 000 000 Kč, jde-li o právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu.

Čl. 10 Společná a závěrečná ustanovení

Toto nařízení Státní veterinární správy nabývá podle ustanovení § 76 odst. 3 písm. a) veterinárního zákona platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu pro Kraj Vysočina a všech obecních úřadů, jejichž území se týká.

Tímto nařízením se ruší Nařízení č. 13/2010 KVSJ o mimořádných veterinárních opatřeních k tlumení nebezpečné nákazy – varroázy včel v Kraji Vysočina ze dne 22.6.2010

V Jihlavě dne 26.7.2012

MVDr. Božek Vejmelka
ředitel Krajské veterinární správy
Státní veterinární správy
pro Kraj Vysočina